

K E U R E

E N D E

ORDONNANTIE,

Mitsgaders

R E G L E M E N T

Op de

BRAND-SPEUYT,

Tot SEGWAART.

So Schout ende Brand-Heemraden van Segwaart, geassisteert met de Ambagts-bewaarders aldaar, den Hove van Holland by Requeste te kennen hebben gegeven, hoe dat zy Supplianten hadden gevonden, dat inde nu onlangs voorgevallene Brand in het Dorp van Soetermeer ontstaan, de Brand-speuyten van een seer groote en extraordinaire dienst waren, dat zy Supplianten derhalven geresolveert hadden voor het Ambagt, en ten dienste vande Inwoonderen aldaar, een Brand-Speuyt in te koopen, dog dat zy Supplianten geremarqueert hadden, dat op veele plaatsen ten Platten Lande op het behandelen vande Brand-Speuyten geen behoorlijke ordres waren gesteld, waar door veroorzaakt wiert, dat de voorsz Speuyten niet tydig genoeg by den Brand quamen, en daar zijnde niet wierden behandelt als wel vereyschte, soo dat veeltijts gebeurde, dat veele Gebouwen inde assche raakten, dewelke, (indien na 't voorbeeld vande Steden pertinente, en exacte ordre op de voorsz behandeling was gesteld,) dikwils voor den Brand souden werden bewaart, dat mede by tyde van Brand eenige quade geintentioneerde menschen haar werk maakten in plaetse van den Brand te helpen blusschen, de goede luyden die den Brand in of by haare Huysen hadden haare Goederen t'ontsteelen, 't welk niet anders kon werden verhoed, als door de gemeene Inwoonders van 't Dorp Segwaart op foodanige tyden inde Wapenen te doen komen, en deselve te stellen op seekere plaatsen by de Supplianten te ordonneren, om de Dieveryen te ontdecken, ende te weeren, dat ook de Supplianten in den voorsz Brand tot

Soetermeer hadden gezien feer fchadelijk te wesen, dat de Huysen in het Dorp ende Brandschouwerie aldaar met Riet waren gedekt, dewijl deselve als den Brand daar in was gekomen, niet alleen voor het Afbranden niet wel konden werden bewaart, maar ook dat door deselve de nabuyrige Huysen, die andersints wel souden blyven staan, mede in Brand wierden gesteecken, tot ruïne vande Eygenaaren, en bewoonders der selver; daar inne mede niet anders voorsien kon werden als dat de luyden, dewelke de Dacken van haare Huysen quamen te vernieuwen, 't selve niet anders als met Pannen moesten doen, als wanneer in korte jaaren in het voorz Dorp niet anders als Panne-dacken souden zijn, sonder eenig nadeel aande Eygenaaren toe te brengen, over alle 't welke zy Supplianten seekere Keure, Ordonnantie en Reglement hadden geconciepeert, deselve aan den Ambagts-Heere van Segwaart overgelevert, en desselfs Approbatie daar op versogt, ende bekomen, dog hadden de Supplianten alvorens deselve in treyn te brengen ten hoogsten nodig gevonden haar te keeren aan desen Hove, ootmoedelijk versoekende dat 't Hof de voorz Keure, en Ordonnantie, mitsgaders 't Reglement op de Brand-speuyt, en den aankleven van dien, soodanig als die lag, gelieven wilde te approberen; S O O I S ' T, Dat 't voorz Hof geëxamineert hebbende den inhoud der voorz Requeste, ende gezien de voorz Keure en Ordonnantie, mitsgaders 't Reglement op de Brand-speuyt hier naar van worde te worde geïnserceert.

ORDONNANTIE

Op de

BRAND - SPEUYT van SEGWAART,

Met 't geene daar aan dependeert,

M I T S G A D E R S

Reglement, waar na de Inwoonders van Segwaart haar by tyden van Brand sullen moeten reguleren.

I.

DE voorz Brand-speuyt sal werden geset in secker Huysje, daar toe op het Dorp van Segwaart op het Erf, daar Teunis vander Does woonagtig is te maken, waar toe vijf Sleutels gemaakt, en een aande Schout, en twee aande Brand-Heemraden gegeven sullen werden, en sal de voorz Speuyt in cas eenige Brand ontstaat tot yders dienst zijn, soo wel voor de buyten luyden als de Inwoonders van 't Dorp Segwaart.

II. Tot

II.

Tot bestieringe vande voorfz Speuyt, fal den Schout van Segwaart als Capiteyn, mitfgaders de twee Brand-Heemraden inder tijd het Opper-commande over 't geordonneerde volk voeren, ten welken eynde den Schout een borretje of teyken op zijn borst fal hangen, daar op staat S. W. met een C. onder aan, ende Brand-Heemraden fullen hebben yder een stok van ses voeten lang met S. W. daar op geschildert, om daar door gekend, en gehoorfaamt te werden, als mede gelyke teeken op haar borst, daar op staat S. W. en daar onder aan B. M.

Tot behulp vande voorfz Schout en Brand-Heemraden fullen ook aangesteld werden twee Adfistenten, dewelke digte by daar de Brand-speuyt geplaatst is, woonagtig zijn, dewelke mede het commande over de personen tot het bestieren van de Brand-speuyt gestelt fullen hebben, en fal by tijde van Brand, den eene van hen altoos moeten wesen aan de Waterkant, en den andere by de Speuyt, om alfoo het volk aan te pressen, welke adfistenten mede een teeken op haar borst fullen hebben, daar op geschildert staat S. W. met een A. daar onder, om daar door mede bequamelijk gekent en gehoorfaamt te werden.

IV.

Verders fullen tot het behandelen, en bestieren vande gemelte Speuyt aangestelt werden ses-en-dertig personen, dewelke gehouden fullen zijn de gemelte Speuyt te behandelen, en gaande te houden, aan yder van deselve fal mede een teeken werden gegeven, daar op geschildert staat S. W. met de Nummer onder deselve letters, 't welk zy t' allen tyde als 'er brand ontstaat, of als de Speuyt geprobeert werd, op haar borst fullen moeten hangen, om foo voor Schout, Brand-Heemraden, adfistenten, en voor een yder bekent te zijn voor behandelaars vande gemelte Speuyt, om vervolgens tot geen andere saken gecommandeert te werden, welke voorfz personen gehouden fullen zijn, foo ras zy eenige kennisse datter Brand ontstaen is bekomen fullen hebben, haar te vervoegen ter plaatse daar de Brand-speuyt staat, om die aanstonds na den Brand te helpen brengen, en foo deselve Speuyt reets by den Brand mogte zijn, mede aldaar te verschynen om de voorfz Speuyt te behandelen, en gangbaar te houden.

V.

Deselve personen zijn mede gehouden eens of tweemalen 's jaars, als sulx by den Schout en Brand-Heemraden fal werden geordonneert, beneffens de adfistenten op seekere bestemde plaatse te verschynen, om de voorfz Speuyt te proberen, en mede ten eynde zy luyden daar door te beter met de Speuyt leren omgaan.

VI.

Ende wie vande voorfz xxxvi. personen, mitfgaders Schout, Brand-meesters en

(4)

adſſtenten in gebreeke mogte blyven in cas van Brand , by de Brand-speuyt te verſchynen , ende den Brand te helpen Bluffen , al-eer zy weder fullen mogen vertrekken , ten waare zy permiſſie vande Commanderende hadde bekomen , die fullen verbeuren , t'elken reyſe , namentlijk , Schout , en Brand-Heemraden yder twee gulden tien ſtuyvers , de adſſtenten yder twee gulden , ende xxxvi. perſonen yder die manqueert agtien ſtuyvers , boven nog ſes ſtuyvers voor yder vande manquerende , ten gelage van die geene die preſent zijn.

VII.

Gelijke boete fullen alle deſelve verbeuren , die na wettelijke inſinuatie affixie van Biljetten , of Bekken-geſlag in gebreeke blijft ter beſtemder plaats te compareren , daar de Speuyt geprobeert , en zy luyden inharen dienſt geëxerceert fullen werden.

VIII.

Dog fullen die gene , dewelke by tijde van Brand buyten het Ambagt zijn geweest , als mede die als dan ſiek zijn , ofte de Brand in , of naby haare huysen hebben , vande voorſz Boeten werden verſchoond ; ſoo ook mede wegens die geene , die op 't proberen der Speuyt niet en compareren , alleenlijk vande boete geëxcuſeerd fullen zijn , dewelke noodſakelijk van huys moeten weſen of ziek zijn , mits daar van kenniſſe gevende aan den Schout , of een vande Brand-Heemraden.

IX.

Ende fullen de voorſz boetens geinnet werden by kort regt , by den Bode deſes Ambagts , namentlijk , dat hy in præſentie van twee Schepenen uyt de huysinge van den Boetſchuldigen ſal halen eenig Pand , doende 't ſelve na Bekken-geſlag aanſtonds verkopen , om de voorſz boeten met de onkoſten daar aan te verhalen

X.

De voorſz Speuyt by tijde van Brand gebruykt of andersints geprobeert zijnde , moet deſelve met de Slangen , en verder toebehoren weder op zijn plaats gebragt werden door de voorſz ſes-en-dertig perſonen , ſoo ſpoedig als mogelijk is gedroogt en gereynigt , voorts 't manquerende ten koſte van 't Ambagt gecompleteert , en ſulcx geheel gereet geſet , om by alle voorvallen aanſtonds gebruykt te können werden.

Soo dra eenigen Brand in iemands Huys komt te ontſtaan , is den bewoonder van 't ſelve Huys verpligt op een boete van vijf- en-twintig gulden te innen als voren , opentlijk en eer alle andere den Brand op ſtraat uytroepen , om daar door ten ſpoedigſte hulp te bekomen , en ook de gebuyren te waarſchouwen haare goederen te bergen.

XI. Den

XII.

Den Brand by nagt voorvallende is den Klap-waker gehouden , op verbeurte van zijn bediening , den Brand door het geheele Dorp uyt te roepen , ook de plaetse daar den Brand is ontstaan , gelijk ook den selven op pæne als voren gehouden is , den Schout , Brand-Heemraden , en haare Adfistenten op te kloppen , van welckers namen een lijst in het Wagt-huys sal werden opgehangen.

XIII.

Alle de perfoonen inde Rolle vande Buyr-wagt bekend , zijn gehouden , soo ras eenigen Brand ontstaat , aldaar te komen met haare Picken , om ordre van den Schout en Brand-Heemraden af te wagten , waar zy haar sullen vervoegen , ende deselve ordre præciselyk naarkomen , op een boete van agthien stuyvers , en ses stuyvers , voor de gewilligen ten gelage te innen als vooren ; dog hier van sullen geëxcuseert werden daar den Brand in , ofte na by haare Huysen is , die ziek , ofte ook buyten het Dorp zijn.

XIV.

Ende sullen alle de Inwoonders van 't Dorp van Segwaart aanstonts by tyde van Brand , alle haer Brand-geweer voor haar Huys op straat moeten setten , om in den Brand gebruykt te konnen werden , op een boete van agtien stuyvers , te innen by kort regt , als vooren ; dog alle de schade die zy daar aan komen te lyden , sal haar-luyden by het Ambagt werden vergoed.

De Adfistenten moeten in 't werk van Brand-blussen , den Schout en Brand-Heemraden , ende de ses-en-dertig perfoonen , den Schout , Brand-Heemraden en Adfistenten gehoorsaamen , in 't volbrengen van 'tgeene haar werd geordonneerd , op een boete van agtien stuyvers , te innen by kort regt als vooren.

XVI.

Ende soo 't gebeurde dat by tyde van Brand , by Schout , Brand-Heemraden , en Adfistenten werd geoordeeld , niet volk genoeg tot het blussen van dien in 't werk gesteld te zijn , sullen deselve een yeder van dien , vermogen een yegelyk van die geene dewelke ledig staan tot hulpe te pressen , die sulx niet vermogen te weygren , op verbeurte van den hoed , of het opperste kled datelyk af te nemen.

XVII.

Niemand sal voor zynen dienst in 't blussen van den Brand , ofte proberen vande Speuyt eenig loon hebben te eyschen , of ontfangen , behoudelyk indien yemand devoir doende tot het blussen van den Brand word gequetst , dat den selven by den

geene uyt wiens Huys den Brand is gekomen sal werden bevrijd van Meester-loon , en verders by de gefamentlijke geburen voor zijn smert , en Winst-derving gerecompenseerd tot taxatie van het Geregt.

X V I I I .

Alle de voorfz Boetens fullen by den Adminiftrerende Brand-Heemraad ontfangen werden , en by hem bewaard , t' elkens tot den eerften January toe , als wanneer alle defelve onder de Schout , Brand-Heemraden , Adfiftenten , ende xxxvi. perfonen fullen werden verdeelt na proportie van 't geene yder van defelve in de boetens by verfuym moeten harederen , of fullen zy luyden als dan 't felve metten andere verteren , na haar welgevallen , des het minfte getal haar te dien opfigte na het meerder getal fullen moeten reguleren.

X I X .

De verkiefing vande Adfiftenten en fes-en-dertig perfoonen , fal staan aan den Schout , en Brand-Heemraden , en by afsterven , onbequaamheyd of vertrek van eenige der felver , fal jaarlijks op de Brand-fchouw de ledige plaatfe vervuld werden , en fullen die geene , dewelke verkofen werden gehouden zijn , den dienft aan te nemen , op een boete van vijf gulden , te innen en appliceren in voegen voorfz.

X X .

Alle de Eygenaars der Huysen , fullen binnen veertien dagen moeten maaken en fteilen een bequaame steene As-put , ter plaatfe alwaar geen pericul van Brand kan komen , tot goedvinden van den Schout , en Brand-Heemraden , en in cas defelve bevinden , dat uyt de voorfz As-putten eenig pericul soude konnen ontftaan , fullen defelve die mogen afkeuren , ende Eygenaars ordonneren de foodanige binnen veertien dagen op een ander plaatfe te fteilen , 't welk zy fullen gehouden zijn te doen ; op een pæne van drie gulden , te innen als vooren by kort regt , en te appliceren ten behoeve van Schout , en Brand-Heemraden.

X X I .

Ende foo yemand in gebreke blijft binnen veertien dagen een As-put te fteilen , ofte de afgekeurde binnen veertien dagen te verplaatfen , fal hy egter 't felve binnen veertien dagen daar na gehouden zijn , op pæne van dubbelde boeten ; en nog veertien dagen in gebreke blyvende op vier dubbelde boeten ; en fullen Schout , en Brand-Heemraden als dan vermogen het fteilen of verplaatfen van den As-put tot kosten vande nalatigen te befteden , welke kosten beneffens de boete by kort regt als vooren fullen werden ingevordert.

X X I I .

Werd mede expreffelijk gekeurt ende geordonneert , dat de Eygenaars vande Huysen binnen de Brandfchouwerye staande , in cas zy de Dacken van haare Huysen in't geheel

geheel of ten deele quamen te vernieuwen , 't selve niet anders sullen vermogen te doen als met Pannen , sonder eenig Riet daar toe te mogen gebruyken , (ten ware by reparatie , 't welke sal staan aan 't oordeel van Schout , en Brand-Heemraden , of de Eygenaars reparatie of vernieuwinge hebben gedaan :) op een pæne van vijf-entwintig guldens , ende boven dien metter daad geconstringeert te werden om het Riet af te nemen , welke boete sal werden geinnet by kort regt als vooren.

X X I I I.

Laatstelijk werd mede gekeurt , dat niemant vande Inwoonders binnen de Brand-schouwerye van Segwaart , eenig vuyr in Potten , Testen of Ketels buyten haare huysen inde open lugt sullen mogen setten , op pæne van drie gulden , ten behoeve van Schout en Brand-Heemraden , te innen by kort regt als vooren.

Dit alles onder approbatie van den Wel Ed: Heere Johan van Dieft , Heere van Palesteyn , Ambagts-Heere van Segwaart : Aldus geordonneert by Mr. Johan Storm van s'Gravesande , Schout van Segwaart , Ary de Vos , en Claas Deventer , Brand-Heemraden aldaar , geassisteert met Jacobus van Edenburg , en Jan vander Helm , Ambagts-bewaarders , op den seftienden Maart xvij^C. en drie , ende was onderteyckent , J. S. v. s'Gravesande , A. de Vos , Claas Deventer , Jacobus van Edenburg , en Jan vander Helm , onder stont , my Secretaris present , ende was onderteyckent , Cor: van Sonneveldt ; Aande andere zyde stont nog als volgt : Gesien by ons Johan van Dieft , Heere van Palesteyn , Lipsé C^a. Ambagts-Heere van Segwaart , de voorenstaande Ordonnantie , ende Reglement , hebben Wy deselve in allen deele geaprobeert , soo als Wy die approberen by desen . Gedaan op ons Hof Lipsé , den seventienden Maart xvij^C. en drie , ende was geteyckent Johan van Dieft.

De meergemelte Keure ende Ordonnantie , mitsgaders 't Reglement op de Brand-Speuyt , met den gevolge ende aankleven van dien geaprobeert heeft , ende approbeert deselve mits desen naar zijne forme ende innhouden : Lastende ende bevelende eenen yegelyken die het aangaat , van wegen de Hooge Overigheyd zig daar na te reguleren . Gedaan in den Rade , den derden Mey xvij^C. en drie.

In kennisse van my ,

M. v. Bueren.

De voorenstaande Keure , Ordonnantie ende Reglement , hebbe ick ondergeschreve Secretaris van Segwaart , naar voorgaande klokke-geflag voor het Regt-Huys van Segwaart , voor den volcke gepubliceert , op Sondag den xvij. Juny xvij^C. drie.

Cor: van Sonneveldt.

Hierbij doe ik u toekomen:

"Keure ende ordonnantie , mitsgaders reglement op de brand-speuyt , tot Segwaart", 1703.

Oud-archief van de gemeente Ouderkerk aan den IJssel , inv. nr. 123.

voor foto kopieren